

DISPUTATIO IURIDICA
De
CESSIONE ACTIONUM
QVAM

DEO Opt. Max. annuente
SVB PRAESIDIO
Clarissimi & consultissimi viri,
DN. HENRICI Schmerhem /
I. V. D. & in hac Inclyta Iulia professoris
publici & ordinarij Præceptoris & fautoris
plurimum obseruandi

Publica disquisitioni subiicit

Ad diem 20. Novembr.

AVGVSTVS Stisser Halâ-Saxo.

HELMAESTADI,
Typis hæredum IACOBI LVCI,

clō lō c XXIV.

15.

1624

4-

15

M

12

(4/2)

ly
eb
+
f
r.

THESIS I.

Mnium actionum summa divi-
sio in dvo genera diducitur, inquit Impe-
rator Justinianus. *in §. 1. Inst. de Act.* aut
enim in rem sunt, aut in personam,

II.

Actio in rem instituitur potissimum
adversus eum, qui nullo iure nobis obligatus est, sed cui
movemus controversiam de re quadam, quam possidet
quam ad nos pertinere iure Dominij, vel quasi contem-
dimus.

III.

Actio verò in personam, ut plurimum cum eo insti-
tuitur, qui obligatus nobis est ex una harum causarum
quatuor, ceu fontium omnium ferè actionum: nim. aut
ex Contractu, quasi contractu, Maleficio & quasi Male-
fici.

IV.

Vtraq; harum actionum personam primi acquiren-
tis non facile egreditur. In rem enim actio cum, ut iam
diximus, ut plurimum nisi domino detur, necessario se-
quitur, alium ea agere non posse, nisi qui est Dominus.
Sic in personam quoque actio cum sit ita comparata, ut
offibus contrahentium adhæreat, diuelli facile ab ijs
nequit. Adeo quidem, ut nec expressa partium conuen-
tione fieri possit (nisi paucis in casibus) ut alius oblige-
tur, aut alteri obligatio vel actio quærat. *§. 3. 4. & 18. In-
stit. de Inur. Stip.*

V.

Fit tamen interdum, ut hæ actiones ijs competere incipiant, qui ab initio nihil dominij in re habuerunt, de qua est controversia, aut ab initio ad obligationem nihil contulerunt. Id quod expeditius est in realibus quam personalibus. Quippe quod ius illud quod in re habemus, sit ita comparatum, ut à nobis prorsus & in solidum discedere possit. Difficilius vero agitur in personalibus: Ombus enim contrahentium illæ affixæ hærent, ut Interpp. loquuntur.

VI.

Vt autem illæ quoq; à personis contrahentium abeant, duplici via ac ratione potest contingere: DIRECTO nimirum & per OBLIQUVM. DIRECTO ad nos transeunt obligationes ab alijs quæsitæ ob tres potissimum causas tradente *Don. 15. comm. 43.* I. Ob potestatem quam habemus in eas personas, qui sibi obligationem quæsiuerunt; quales sunt Liberi nostri & serui: de quibus *in tit. per quas pers. nob. acquir.* Illam potestatem lex ita extendit, vt omnia bona (pauca excipe) quæ per illas personas quærentur nostra esse velit: Et cum bonis quoq; annumerentur actiones eadem ad nos vi huius potestatis simul transibunt.

VII.

2. Ob nomen & personam hæredis: Quicquid enim defunctus heredi suo stipulatur aut caret, eius actio & exceptio heredi acquiritur, quamvis prius defuncto nunquam quæsitæ *l. unica C. ut ab hæred. vel contr. hæ. l. auus ff. de Pact. Don. 15. Comm. 43.*

IIX.

3. Ob administrationem nostrarum rerû:
qua-

15
qualis suscipitur à Tutore, Curatore, Syndico. Illæ enim personæ si quid agant nomine Pupilli, Minoris vniuersitatis, constitutum est, ut illis obligationem & actionem acquirant. *l. 5. §. 9. ff. de constit. pecun. l. 2. ff. quando ex factotut. l. fin. & ibi Da. ff. quod cuiusq; vniuers. nom.* Idem de Procuratore Militis *l. si pecuniam 26. ff. si cert. petat.*

IX.

PER OBLIQUVM, actionem nanciscimur ex persona alterius, cui prius quæsitæ erat, duobus modis: 1. HAEREDITATE. Ea enim enim non solum in se habeat res corporales, sed incorporales & iura, & sic quoq; actiones, consequenter & in hæredem eæ derivantur, cum is in omnia defuncti iura succedere dicatur. *l. hereditas. ff. de Reg. iur.*

X.

2. CESSIONE. Quæ apud veteres in vsu quoque fuit, & inter modos transferendi Dominij recensita est ab *Ulpiano tit. 19. §. 8.* resq; tam corporales, quam incorporales sub se comprehendit.

XI.

Rerum corporalium cessio cum fieret solennibus verbis, antiquata est, formulis vtpote solennibus veterum à Constantino sublatis, neque eius cessionis in iure nostro ullum est aliàs vestigium. Incorporalium vero Cessionis quæ fiebant circa usumfructum, Hæreditatem, Tutelam legitimam, & libertatem quædam reliquæ remanserunt.

XII.

Hiuc hodiè in iure prædicatur cessio de Actionibus, *l. 3. §. idem Labeo. ff. de in rem verso. de Nominibus sive Obligationibus, l. 95. §. si mandatu ff. de solut. l. fideiusoribus ff. de fideiuss.* De Seruitutibus *l. nemo ff. de seru. urb. præd. l. ult.*

*ff. com. praedior: De usufructu l. quod nostrum ff. de usufr.
§. finitur Instit. de usufr.*

XIII.

Erat & antiquo iure Tutelæ & Libertatis Cessio in usu, sed illa sublata est, sicut & hæreditatis quæ non amplius cessio sed venditio dicitur *l. 1. ff. C. de hered. vel act. vend. Giph. ad l. 1. C. de O. & A.*

XIV.

Sepositis autem cæteris iuribus cessibilibus, nobis iam constitutum est de secundo modo per obliquum transferendi Actiones dicere, nimirum de Cessione actionum; Quæ materia cum frequentia, utilitate, & difficultate suâ satis sit nobilitata, sine longioribus ambagibus eam aggrediemur paucis (si ille vult, qui supra nos est) pro ratione temporis & imbecillitatis ingenij de illa acturi.

XV.

Dicitur autem indifferenter in iure nostro, (ne vocabula hæc quenquam turbent) cedere actiones, & cedere actionibus. Nec tamen hæc formula perpetuo apud Ictos, sed aliæ æquipollentes quoq; apud eos inveniuntur veluti: Exhibere actiones *l. 35 §. 4. ff. de contr. emt.* Præstare, *l. 31. ff. de act. emt. l. 2. ff. de positi.* Transferre *d. l. 30.* Tribuere actiones *l. 2. §. 3. de her. vel act. vend. Mandare. l. 1. C. de O. & A. l. 76. ff. de solut.*

XVI.

Mandare itaque actiones in hac materia, æquè late patet accedere, nec differentia in illis constituitur, ut cedere latius pateat quam mandare vtilemque actionem sub se comprehendat: Exercitium autem solius directæ actionis mandato transferatur, sicut Glossam in *l. 1. C. de O. & A.* & alios quam plurimos fecisse deprehendimus.

15.
dimus. Cessæ enim nullæ intelliguntur actiones, nisi
& quæ mandatæ. Inde Modestinus Ictus in *l. 76. ff. de solut.*
Cessas & Mandatas pro uno & eodem sumit, quas enim
cessas dixerat modo, mox eas appellat mandatas. Et ver-
ba illa Cedere actionibus sæpissimè apud Ictos expli-
cantur per: Procuratorem in rem suam facere, ut in *l. 8.*
§. ult. ff. Mand. l. 2. §. ult. ff. famil. ercis. Iam verò indubita-
tum est, Procuratorem non constirui absque mandato.
Giph. ad l. 1. C. de O. & A. Hotom. 6. & obseruat. 26. Schifford. ad
Fabr. quest. 2. lib. 3. tract. 23.

XVII.

Vtilis autem illa actio, quam & comprehendere sub
cessa quidam & pleriq; putant, non tam ex facto ipsius
cedentis, quam ob æquissimas rationes cessionario ex D.
Pij rescripto est concessa *l. 16. ff. de pact. l. pen. C. de hered.*
vend.

XIIX.

Eueniebat enim sæpissimè ut emtoribus nominum
& actionum non satis esset prospectum, si actiones non
essent mandatæ, aut si maximè essent mandatæ, Cessiona-
rius tamen cum cedente in agendo concurreret, potio-
res erant partes eius qui ex propriâ personâ litem moue-
bat, quam qui alieno nomine agebat: aut si mandatis
actionibus mandans, antequam lis esset contestata sine
hærede decederet, non habebat mandatarius ex cuius
persona actionem institueret, ut in specie *l. 1. C. de O. & A.*
Bachov. in tract. de actionibus disp. 4. th. 3. Hæc & alia quæ
maximò incommodo afficiebant mandatarium, cum
planè iure cesso uti non poterat, faciebant, ut utilis actio
accommodaretur eis, quibus via agendi ex persona man-
dantis esset præclusa. Ex cessione itaq; sive ex facto ce-
dentis utilis illa actio, ut patet, non venit: & infra ulte-
rius patebit.

19. Cæ-

XIX.

Cæterum cum omnis cessio fiat vel VOLUNTARIÆ
vel NECESSARIO, rectè facturos nos arbitramur, si
cessionem in Voluntariam & Necessariam distribuere-
mus.

XX.

VOLUNTARIA illa est quando quis nuda volun-
tate legitimis modis declarata actionem transfert. Non
magis enim cæteræ res quæ in bonis sunt, voluntate Do-
mini transferri possunt eaq; voluntas rata est, §. *per tradi-
tionem Insti. de R. D. l. si in emt. §. 1. ff. de act. emt.* quam actio-
nes cum & cæ bonis nostris adnumerentur *l. bonor. 49. ff.
de V. S.*

XXI.

Quinimò adeò non constricta est voluntas credito-
ris, ut possit actionem invito debitore quoque in alium
transferre, sicut expressa iura monstrant, *l. 1. C. de Novat. l.
3. C. de her. vel act. vend.* Cum nihil intersit debitoris an
ipsi creditori solvat an eius voluntate alij, modo ei libe-
ratio contingat, *l. 49. ff. de solut.* Debitori quo minus hæc
sit concessa potestas alia est ratio, possit enim hoc ipso
durior exigendi debiti conditio reddi creditori, quod
ab æquitate est alienum, & contra constitutionem *Dio-
clez. & Maximil. l. 25. C. de Paët.*

XXII.

Diximus Voluntate legitimis modis de-
clarata actiones transferri, ubi intelligimus illa requi-
sita, quæ ad alias res transferendas solent & debent con-
currere,

XXIII.

Eorum post domini voluntarem rem suam transfer-
re vo-

re volentis non postremum est, ut causa sive titulus transferendi exprimatur, si actu alienatio actionis contingere debeat, quod expresse innuit *Imp. Alexander in l. 9. C. de Procurat.* Constat ex eo quoque, quod ubi in iure nostro cessæ actionis mentio fit, semper aliqua causa sive titulo præcedente facta dicatur, sicut *in l. 22. C. mand. de actione per emtionem translata, item per donationem d. l. 22. item titulo legati l. 18. C. de leg. titulo solutionis l. ult. C. quando fisc. vel privat.*

XXIV.

Non tamen quamvis sufficit allegare causam sive titulum, sed iustus & legitimus i. e. habilis, ut ad res alias, sic & actiones transferendas, ut sit necesse est, Ex inhabili enim & illicito nihil transit.

XXV.

Vera itidem debet esse causa non ficta aut simulata *d. l. 22. C. mand. t. t. C. plus valere quod agitur quam quod simul. conc.* Quibus casibus verò præsumatur simulata, non satis apud omnes est expeditum; Nos hæc in parte secuti glossam, tres ponimus casus simulatæ cessionis, qui fundati sunt *in l. 22. C. mand. & l. seq.*

XXVI.

Et primò quidem simulata dicitur illa cessio actionis, quando pro parte venditur, pro parte donatur *d. l. 23. C. ibi.* aut partem debiti titulo venditionis transferant in alium creditorem, reliquam autem per coloratam cedant donationem &c.

XXVII.

Secundo pro simulata & ficta cessione illa habetur, quæ minori precio fit, quam quod continet persecutio actionis *d. l. 22.* & eo casu non permittitur quicquam amplius exigere quam efficit solutarum pecuniarum quantitas *d. l. 22.*

B

28. Ter-

XXIIX.

Tertio non procedit cessio & pro simulata est, cum titulus aut expresse in instrumento non est appositus aut verba ita concepta non sunt, ut ex ijs titulus facile colligi possit *d. l. 22. ibi*: Licet instrumento cessionis venditionis nomen insertum sit, & *ibi Dd. quoq; Trentac. 2. var. resolut. 111. de act. resol. 2. Iacob. de Arena tract. de cess. action. rubr. qualiter fiat cessio.*

XXIX.

Proinde nominatim cum exprimi semper non est necesse, modo per substantialia adiecta facile ipsius contractus qualitas figurari possit *l. 5. §. 1. ff. de pres. verb. §. l. 6. ff. eod.*, ut si pretium adiectum sit facile intelligitur esse titulum emtionis. *Trentacinq. d. resol. n. 2.*

XXX.

Poterit itaque & ex contractu innominato actio competens cedi; nec enim est necessarium in instrumento, ut omnium actionum, quæ ceduntur, causæ, nominibus proprijs & civilibus (prout illud vocabulum sumitur *in l. 7. ff. de Pact.* & quo respectu negatur illud de contractu innominato) exprimantur; sed illud saltem ut diximus requiritur, ut illa causa exprimaturs verbis idoneis, ex quibus negotium quod gestum est intelligi possit.

XXXI.

Illud præterea quæri à Dd. video, Num titulus si expresse ponatur in instrumento debeat in principio medio aut sine poni? Et cum nulla lege caveatur quid hac in parte statuendum, arbitrio contrahentium permittimus cum Dd, Quocunq; enim loco ponatur, in principio semper videtur appositus, considerato ordine intellectus quo causa præcedit suum effectum, non vero ordi-

ne

ne verborum arg. l. penult. C. de subst. l. tota ff. de hered. Instur.

XXXII.

In coniunctum si transferatur actio titulum exprimi non debere quidam volunt, idq; ex ea ratione, quia circa eas personas titulus donationis præsumatur *Trentacinq. d. 10.* Verum oppidò falluntur, non præsumitur enim quemquam etiam coniunctam personam suam iactare l. 16. de probat. Et facile everterentur constitutiones Imperatorum quando sub specie coniunctionis cessiones sine adiecto titulo fierent, sicq; pro veris sapissimè simulatæ cessiones procederent, contra mentem ll. 22. & 23. C. mand.

XXXIII.

Cuivis etiam facile est existimare quale sit illud quod tradunt De tituli expressionem cessare, quando à sciente facta est cessio, tunc enim itidem præsumi donationem arg. l. 47. ff. de operat. libert. A sciente autem factam dicunt cessionem, si in instrumento apposita sint hæc verba: Spontè & ex certa eorum animi scientia, nullo iuris vel facti errore ducti. Verum quis non magnopere consequentiam istius laborare videt, & ansam præterea hoc præbiturum contrahentibus delinquendi, ut sub colore illius scientiæ non nisi simulatas cessiones substituunt.

XXXIV.

Postquam iam de titulo constat ad cessionem necessario, amplius requiritur ut & mandatum sive ipse cessionis actus accedat, alias enim exercitium directæ actionis competere non potest, Et illa cessio sic pro traditione est, *Horom. 6. Obseru. 16.* Vera autem esse

nequit quippe quam respuunt res incorporales & iura
quale quid est actio. Propriè dicta itaq; traditio cessionis
actionum convenire nequit, sed qualem earum natura
admittit, nim. Analogica & ficta sive, ut vocant quasi,
traditio.

XXXV.

Vt itaque in servitutibus id, dum illæ alicui iustis ex
causis constituuntur & usus illarum conceditur pro tra-
ditione est *l. ult. ff. de servit.* Ita quando mandantur actio-
nes istud mandatum & ipse cedendi actus traditionem i-
stius cessionis constituit.

XXXVI.

Ulterius quoq; illud attendi debet circa actionis
cessionem, ut quæ ad aliarum rerum translationem ex
præcepto l. est necessaria solennitas, adhibeatur. Pro-
inde sicut quarundam rerum alienatio non procedit, nisi
solennitas lege aut statuto requisita adhibeatur ita nec
translatio actionum, quæ earum rerum nomine compe-
tunt, citra illam solennitatē effectum habebit: id quod
patet in rebus immobilibus, minorum & rebus Ecclesiæ.

XXXVII.

Et hæc quidem sunt quæ ad cessionem actionum
sunt adhibenda. Verum enim verò ut hæc quæ dicta
sunt adhibeantur poterit nihilo tamen minus ex alio ca-
pite adhuc nulla esse & invalidari si **SUBIECTA** nimi-
rum quæ actiones transferunt & in quæ transferuntur,
non sint habilia.

XXXIIX.

Intelligemus illa si prius quænam prohibeantur con-
sideraverimus & primò quidē quòd ad subiectum trans-
ferens attinet, inhabile id ad actionem transferendam fa-
cit **Natura vel Lex.**

Natura quædam ob defectum intellectus, quædam ob carentiam iudicij removentur. Ob defectum intellectus cedere prohibentur furiosi & mente capti *l. furiosi 40. de R. I.* si tamen furiosus dilucida intervalla habeat, quin eo tempore cedere possit non dubitamus. Ob carentiam iudicij Infantes & Infantia proximi. *§. sed quod dixi Instir. de Inuiril. stipul.*

XL.

Lex vero cessionem actionum adimit. Pupillis pubertati proximis; alienando enim aut se obligando nihil efficiunt *l. 43. ff. de O. & A.*

XLI.

Prodigis quibus bonis interdictum est: Divus Pius enim horum, sicut & furiosorum bonis voluit dari curatorem, ne quod ad ipsorum bona pertinent, furiosum faciant exitum quæ verba D. Pij recitantur *ab Vlp. in l. 12. §. fin. ff. de tut. & curat. dat.*

XLII.

Minoribus 25. annis qui curatores habent ijs enim, cum non absimiles habeantur illis, quibus bonis interdictum est, alienatio prohibita est: *l. 3. C. de restit. in int.* Quod si Curatorem non habuerint, & tamen quædam actione cesserint, firma quidem est cessio sed salvum habent beneficium restitutionis in integrum *d. l. 3.*

XLIII.

Sed licet hæc quas diximus personæ per se id facere non possint, ijs tamen quibus cura & tutela illorum permissa est, rectè id conceditur. Rectè itaq; eorum nomine cedunt Tutores & curatores; illo moderamine adhibito, ut si actio alienetur rei immobilis nomine com-

B 3

petens,

petens, interposita autoritate decreti fiat, quæ tamen so-
lennitas cessat in ijs rebus aut potius competentibus ea-
rum nomine actionibus, quæ servando servari neque-
unt: cæ enim licitè sine decreto alienantur.

XLIV.

Servis quoque cessio prohibita est ex sua persona,
quoniam servus non potest quicquam debere nec ei
deberi *l. 41. ff. de pecul.* Nec illud, quod non habet, man-
dare potest; Actionem autem habere non potest quod
ex I. Civili illa instituat, cuius servus nullam habet
communione.

XLV.

Inhabile illud subiectum transferens actiones hacten-
us brevibus vidimus, restat ut & hic pauca exempla isti-
us, quod ad recipiendum inhabile est, sicut in superiori-
bus fecimus, (omnia enim hic persequi nostri instituti
ratio non patitur) proferamus.

XLVI.

Fit illud quoque duplici de causa: vel Natura
renuente vel lege prohibente. NATURA illa
quæ Dominij, iuris aut obligationis acquirendæ ratio-
nem satis dignoscere, & commodo ipsorum, an vero in-
commodo futura illarum actionum sit cessio, æstimare
nequeunt: qualia sunt furiosi & mente capti §. *furiosus*
Instit. de inutil. stip. à quibus non multum distant infan-
tes & infantia proximi §. *sed quod 10. Inst. de inutil. stipul.* Sur-
di & muti natura.

XLVII.

Pupilli sive pubertati proximi sine tutorum autori-
tate indistinctè cessiones accipere non possunt. Cum
enim ex pluribus causis illæ fiant, nimirum ex emto, da-
tio.

15.
tione in solutum &c. facile in his & similibus circumve-
niri poterunt. Tantum itaque abest, ut ex hac cessione
facta possit dici factus locupletior, quin potius maximū
sæpè ex ea passurus sit damnum, si aut aliqua exceptione
exclusus, aut sumtus magnos impendendo nihil nedum
consequeretur. Non magis itaque cessionem his in ca-
sibus sibi acquirere sine tutoris auctoritate quam here-
ditatem adire posse §. 1. *Inst. de aut. tut.* in proclivi est.

XLIIIX.

Vbi titulo donationis actio transfertur in pupillum,
non dubitamus quin ea cessio procedat sine tutoris au-
toritate, ex eo quod rem suam faciat meliorem *l. si pupil-
lus ff. de A.R.D. l. obligari ff. de aut. tut.*

XLIX.

Et hæc de illis quibus natura cedi nequit. **LEG**
prohibente cessio annullatur 1. Si facta sit advocatis sub
quota litis, adeò ut si eiusmodi personæ, cedi sibi actio-
nes, ex ipsis negotijs, quæ tuenda susceperunt, curarint,
quasi futurum laboris præmium, non solum nihil obti-
neant, sed insuper honorifico hoc officio penitus arcea-
tur. *l. 5. C. de Postul. l. 20. Mand.*

L.

Dico: sub quota litis, Illa enim sive maxima sit si-
ve minima, hæc tamen pœna obtinebit, quia prohibiti-
onis ratio tam in maxima quam in minima parte militat.
Tale enim pactum inducit advocatum ad delinquendū.
Animadvertens enim se habere partem eius quod perse-
quitur, facile adducetur, ut calumniosè litem peragat,
& sic quoquo modo victoriam obtineat.

LI.

Et non immeritò tam gravis pœna constituta est in
eiusmodi redemptores litium; cum salarium satis amplū
ipsis

ipsis sit constitutum in *l. 1. §. 12. ff. de extraord. cogn.* Quam
tamen summam minui & augeri posse pro ratione causæ
sive criminalis, sive quæ multos requirit labores *Dd.*
tradunt.

LII.

Dicimus de *quota Litis*, quin enim pactum de pecu-
nia in genere, aut de re quæ non est in lite valeat, extra
dubium esse videtur. *l. 1. C. de suffrag.* imò potest advoca-
tus eo nomine conditione incerti aut actione ex stipu-
latu illud petere, sive iudicis officium implorare. *Geil. 1.*
obs. 44. n. 2. & 3.

LIII.

Secundo nequit cessio fieri à non privilegiato in pri-
vilegiatum, cum enim privilegium tale esse possit quod
impediat iura debitoris, eaq; excludat, meritò invalida-
tur talis cessio.

LIV.

Quod tamen non est perpetuò verum, si enim pri-
vilegiatus privilegijs suis renunciarit, & iisdem conditi-
onibus & legibus quibus tenebatur cedens sese allega-
rit, non dubitamus quin cessio sustineatur.

LV.

Tertiò irritam esse cessionem voluit *Imperat. Iusti-
nian.* ex *Nov. constit. 72.* & *Auth. minoris C. qui dar. tut. poss.*
eam quæ fit tutoribus & Curatoribus in pupillos & Mi-
nores, & sic *I. Veteri* derogavit, quod non improbabat
tales cessiones cuius vestigium est in *l. 12. ff. de reb. eor. qui
sub tut.*

LVI.

Infirmæ autem sunt hæ cessiones quocunq; demum
modo fuerint factæ, sive enim titulo donationis sive em-
tionis, sive tutores & curatores id per interpositam ege-
runt

15.
rint personam, sive per se, perinde enim habentur ac si factæ non fuissent. Agi enim & disponi ea à curatore ad interitum suæ animæ & ad rerum quæ eius quasi videntur, utilitatem: ut loquitur *Imperat. in c. 5. d. Nov. 72.*

LVII.

Et cum Imperat: , ut prudens legislator perspiceret posse adhuc malitiosè agere curatores, si tempore administrationis se ad eiusmodi fraudulentas cessiones præpararent, dum instrumenta minorum abscondant, præordinantes malè, quod è re ipsorum imposterum futurum esse existimant: Sancivit tales cessiones tutori in pupillum factas nullas esse tam in ipsa administratione quam post finitam tutelam *d. N. 72.*

LVIII.

Non solum autem infirmari tales cessiones voluit Imperator, sed & insuper cedentem gravi pœna affici, dum cum iure suo cadere, & lucrum actionis totum pupillo concedi vult.

LIX.

Rationes huius Novellæ cum cessent in patre aut avo filiorum suorum tutore, dicemus pœnam quoque ad eos non pertinere. Arcum enim naturæ vinculum prohibet quo minus fraudulentam illam instrumentorum occultationem in his personis præsumamus. Idem quoq; in matre & avia cum sint legitimi liberorum suorum tutrices *Auth. Matr. & Avia C. quand. mul. tut. offic. Nov. 118.* obtinebit. Sunt enim extra omnem suspicionem quoad secundis nuptijs abstinent. Ea autem quæ modo dicta sunt, quoque in furiosorum & prodigorum Curatoribus sunt recepta. *Auth. minor. C. qui tut. dare poss.*

LX.

Quartò cessionem actionum lex fieri prohibet: Po-

C

ten-

rentioribus ex constitutione *D. Claudij C. ne liceat potens.*
Ut lites judiciariae potius suo Marte discurrant quam po-
tentiorum domorum opibus nitantur, ut loquuntur Im-
peratores in *l. r. C. ne lic. potens.* & ne tenuiores opportunis
potentum intercessionibus facile opprimantur.

LXI.

Potentiores autem in genere intellige omnes illos
qui quoquo modo metum adversario incutere possunt.
In specie vero qui officii ratione duriores causam reo
reddere possunt. *Aren. de cess. act. rubr. qualiter fiat cessio n.*
6. aut qui ratione Divitiarum quibus praevalent, ij enim
litem protrahendo facile eo rem perducere possunt ut
causa cadant tenuiores. De quo etiam Scriptura sacra
nos monet, ne cum viro locuplete rem habeamus, ne
forte contra nos constituat litem. *Ecclesiast. 8.*

LXII.

Quod si quis actionem in ejusmodi potentiores
transulerit, posthabitâ hac prohibitione, ille incurret in
poenam Constit. adiectam. Et si sit cedens ius debiti a-
mittit. Cessionarius vero ut potentior, coërcendus da-
tur Rectori provinciae, qui specialiter à *D. Claudio* ultor
huius delicti est constitutus. An vero cedens ius credi-
ti amittat ipso iure an vero per sententiam queritur; Et
requiri sententiam cum glossa putamus ad h. l.

LXIII.

Non omnes tamen indiscriminatim huic pœnæ sub-
jacent, is enim qui bona fide actionem transfert in po-
tentiores, non ea mente aut animo ut terribilior appare-
at in pœnam hanc non incurret. *arg. l. 9. ibi: licet contentio*
ex persona alterius bona fide sumatur. C. de procurat. Specul. in
tit. de cess. act. §. 1. vers. quod autem dixi.

LXIV.

Pœna quoque cessat quando quis potentem habet adversarium, & actionem quam contra eum habet æquè potenti cedat. Talis enim magis excludit terrorem quam infert.

LXV.

Filio potentiori à patre rectè cessionem fieri Dd. volunt Trentac. 2. *resolut. tit. de postul. resol. 2.* quod inter tales personas nulla fraus præsumatur sed paternam effectiorem ea omnia rescare *arg. l. ult. C. de adopt.* Verum nihil ad hanc rem facere illam rationem facile unusquisq; videt. Licet si facta fortè fuerit, pœnam mitigare videatur; *arg. illorum qua rhes. 65. diximus.*

LXVI.

Quinto fieri nequit cessio actionis ei, cui nulla cum debitore lis esse potest, ut si cedatur actio filio adversus patrem & vice versa. Quandiu enim in potestate patris est, tamdiu litigare hæ personæ non possunt, nisi ex peculio *l. 4. ff. de Iudic.* & propter bona in quibus pro patrefamilias habetur *d. l. 4. l. 2. ff. ad SCt. Macedon.*

LXVII.

Dico: *quandiu in potestate est patris* dissoluta enim per emancipationem potestate, possunt inter se invicem agere: modo tamen filius agere volens veniam petat à Prætore ex edicto de in ius vocando. *l. 4, §. 1. l. 16. de in ius voc.*

LXVIII.

Quamvis autem tam in rem, quam in personam actiones cedi possint; Reperimus tamen non in omnibus id procedere, sed quasdam cessionem sua natura respuere, quasdam ob alias causas removeri. Has si consideraverimus intelligemus quoque illas, quæ idoneè transferri possunt.

C 2 69. Et

15.

LXIX.

Et quidem cum ex natura cessionis pateat omnimodo actionem, quæ ceditur ita comparatam esse debere, ut in alium transferri possit, facile patescit illas removeri, quæ in alium quatalem transferri nequeunt, quales sunt populares, in quibus omnium civium par in accusando ius est, nec adeo alieno quis nomine intervenire potest, *l. 43. §. 2. de Procurat. l. 5. ff. de popul. act.* quando nimirum de publico interesse & ad publicam vindictam agitur; si autem de privato damno & interesse privato agatur tanquam privata actio recte mandatur. *l. 42. pr. & l. 43. §. 1. de procurat.*

LXX.

Idem etiam in criminalibus & quidem capitalibus tam publicis quam privatis in quibus unicuique ex populo delatio conceditur *l. 30. ad L. Iul. de adult. §. 1. Instit. de publ. Iud.* ideoque nemo alieno nomine, ut cessionarius, cui aliàs non nisi per cessionem competisset in illis intervenire potest. *l. pen. §. 1. ff. de publ. Iud.*

LXXI.

Accedit quod talia intendentes crimina in iudicium ipsi venire, nomen rei indicare, causam peragere, custodiae similitudinem (habita tamen dignitatis æstimatione) pati debeant. *l. ult. C. de accus. l. 3. C. de his qui accus. non poss. l. 2. C. de exh. reis.*

LXXII.

Quin & alia ratio facit, ut hæc in numerum cessibilibus actionum non computentur, nimirum quod in bonis nostris non sint ante litem contestatam *l. 32. ff. ad L. Falc.* unde & fideiussor pro popularibus actionibus accipi nequit. *l. 56. §. fin. ff. de fideiuss.* Lite vero contestata amplius denegatur cessio quod litigiosæ factæ sunt, quæ alienari nequeunt *l. 2. C. de litig.*

73. Et

LXXIII.

Et hoc ferè (excipiuntur enim quædam in quibus non attenditur vitium litigiosi quas recenset Trentac. *lib. 2. resolut. 17.*) perpetuum est in omnibus actionibus litigiosis nimirum eas non subiacere cessioni *l. 1. C. & ff. de Litigios.*

LXXIV.

Hinc injuriarum actio non potest transferri post litem contestatam, quod vitium litigiosi contraxerit; Ante litem verò contestatam propterea, quod ad hæredes tum transmitti non possit, iam vero quod ad hæredes transire non potest, illud nec cedi. Id quod perpetuò ita consequitur, ubi negans est hæc regula. Et propter hanc rationem ius bonorum possessionis petendæ cedi nequit, quod dicitur in *l. 3. §. 7. ff. de bon. poss.* ius bonorum possessionis ad hæredes non transire.

LXXV.

Idem vitium litigiosi cessionis actui eximit Querelam inofficiosi lite iam contestata; sed nec ante litem contestationem alienari potest, quia in bonis non est ut patet *arg. l. 1. §. 8. ff. si quid in fraud.* Et hæc ob vitium litigiosi prohibentur.

LXXVI.

Præterea aliæ sunt actiones quæ transferri nequeunt per cessionem, ut sunt, quas habet hæres, & quas hæreditatem restituendo transfert. Eas enim alii quam fideicommissario non potest tribuere, propterea quod ipse non vi sua sed auctoritate S^Cti actiones utiles transferat. *l. 59. §. 1. de I. dor.* Cessio itaq; hic nulla esse potest, cum specialiter in casu restitutæ hæreditatis provisum sit, ut utiles actiones ex ipso S^Cto transirent.

C 3

77. Ex

LXXVII.

Extraneo quoq; jus retractus competens proximioribus ex statuto (jure enim civili improbatur *l. 14. C. de contrah. emt.*) cedi nequit. idq; non sine ratione *l. 35. ff. de miner. l. 36. ff. de bon. lib.* ne res ex familia seu genere exiret, ut loquuntur *Coras. 3. miscell. 3. n. 7. 8. Tiraquell. §. 26. gloss. 1. n. 38. & seqq.*

LXXVIII.

Nec; novum est tale statutum cum non careat divina autoritate *Jerem. 32. v. 7.* Quin etiam apud antiquos & quidem Locros lex constituta, ne quis nisi ob summam necessitatem vendat ut hæreditates antiquæ conservarentur *Tiraq. d. loco.*

LXXIX.

Illud hic in quæstionem vocatur an ius retractus possit fieri remotiori in præjudicium proximioris? Et cum jura gratificandi non competant, nisi in casibus à jure concessis, dicendum fieri non posse. In infinitum enim res abiret, si ille remotior rursus alij remotiori cederet, & sic consequenter; nunquam igitur ad proximiorum deveniret, quod mentem statuti everteret.

LXXX.

Ius prælationis quoq; Domino ex *l. ult. C. de Jur. Emphyt.* concessum in re emphyteuticaria cedi nequit, quia personale est, quod personam non egreditur, sed eam ita afficit, ut inalienabile exinde reputetur.

LXXXI.

Ex eadem ratione jus V usufructus, Habitationis cessibile negamus. *l. 3. §. fin. ff. quibus mod. usufr. amitt.* Fructuum tamen percipiendarum commodum quin possit cedi non dubitamus: Quod enim in *l. 8. §. 2. ff. de peric. & com. rei vend.* dicitur ipsum jus utendi fruendi cedi posse, putamus

tamus intelligendum de jure reali, quod usufructuarius
habet in re usufructuaria *cum Bachov. ad Treutl. disp. 16. 1b.*
10. lit. A. & B. non personali.

LXXXII.

Hactenus quæ dicta sunt ad voluntariam cessionem
præcipuè spectant, cum autem supra Cessionem in Ne-
cessariam & Voluntariam distribuetimus, consideratâ
hâc, restat ut ad alteram necessariam nimirum progredi-
amur. Illa summæ æquitatis causâ à lege imponitur ei
qui suum est consecutus ne damno afficiatur is à quo sa-
tisfactum, cum præsertim id sine damno cedentis sit futu-
rum ut in *l. 38. ff. de Evict.*

LXXXIII.

In plurimis autem causis illa occurrit, quas tamen
omnes hic subicere non possumus, aliquas saltem attin-
gemus, cum plenius de iis tractent Dd. à nobis allegati.

LXXXIV.

Contingit autem illa cessio necessaria si cohæredes
de divisione nominum stipulationem interposuerint,
tunc enim alter alteri, ut steturi divisioni mandare suas,
quas habet actiones, omnino debet procuratoremq; co-
hæredem in rem suam facere. *l. 2. §. ult. ff. fam. ercisc.*

LXXXV.

Procurator qui mandatu Domini contraxit, actio-
nem acquisitam, quæ alias Domino non datur, cedere il-
li debet, juxta *l. 49. §. fin. de Acquir. poss. & l. 2. C. per quas
person.* nam ante cessionem factam invito procuratore a-
ctionem instituire nequit *d. l. 49. §. ult. de acquir. poss.* licet
cessione facta (ad quam cogi potest *d. l. 49.*) nihil referat
an voluntate procuratoris agat vel non, cum hoc casu et-
iam invito procuratore ipse Dominus agere possit. *l. 68.
de procurat.*

LXXXVI.

Fit tamen etiam quandoq; ut absq; cessione Dominus actionem à Procuratore acquisitam possit exercere, ut exempli gratia: in conditione certi in mutuo *l. 9. §. 8. ff. si cert. pet. & hypothecaria ex nova Imperat. Iustin. constitutione. l. 2. C. per quas person.*

LXXXVII.

Huc referri quoq; potest illa cessio, quæ ab hærede, qui hæreditatem restituere rogatus est in testamento, fieri debet. Si quas enim fortè actiones hæreditatis occasione acquisivit, eas fideicommissario cedere cogitur. SCrum enim Trebellianum eas tantum actiones transfert, quæ ex contractu à defuncto interposito descendunt. Cum itaq; in noviter ab hærede acquisitis deficiat SCti autoritas, æquum tamen esset, ut actiones ad hæreditatem pertinentes fideicommissario tribuerentur, lex voluit eas transire per cessionem *l. 73. ff. ad SC. Trebell.*

LXXXVIII.

Minor quoq; si sua spontè negotiis maioris interverit, & restitutionem petere recusaverit, conventus negotiorum gestorum actione non restituitur adversus hanc actionem, sed beneficium restitutionis necesse habet maiori cedere *l. 24. ff. de minor.* Non est enim illud beneficium ita personale ut exercitium actionis eius non possit alij mandari. Imò & ad hæredes est transitorium *l. 28. §. ult. ff. de minor. Fab. in Rational. d. l. 24. ff. de minor.*

LXXXIX.

Dominus etiam cuius vestimenta amissa sunt culpâ Fullonis aut Sarcinatoris, si eorum æstimationem accepit, cedere necessario debet Vindicationem & conditionem furtivam, idq; ex eo, quod illæ actiones non nisi vero Domino competant. *l. 23. ff. de rei vind.*

XC.

Item tutor qui in solidum pro collega convenitur, potest à pupillo petere, cedi sibi actiones adversus contutorem, quibus contra eum experiatur, si forte is ad meliorem fortunam perveniat. *l. 1. §. nunc tractamus. & §. plane. ff. de tut. & rationib. distrah. l. 95. §. si mandatu. ff. de solut.*

XC I.

Depositæ item & commodatæ rei Dominus actionibus cedere debet commodatario & depositario, quamvis dolo eorum factum sit, ut res periret *l. 12. ff. de re iud.* Idq; propter æquitatem esse receptum innuit verbum *SUCCESSORUM* quo *ICTUS* utitur, quia iniquum esset Dominum rem depositam & precium quoq; rei recipere. Licet i. stricto aliud constitutum sit *in l. 69. ff. de rei vind. Gothofr. ad l. 12. ff. de re iud.*

XC II.

Creditor quoq; qui unum ex fideiussoribus convenit, ut solidum solvat, compellitur propositâ exceptione cedendarum actionum, cedere adversus reliquos fideiussores actiones ipsi fideiussori, quem convenit *l. 17. l. 39. ff. de fideiuss. l. 28. ff. mand. l. 11. C. de fidei.* Ei vero exceptioni si locum dare creditor recusaverit fidejussor solvere non cogitur. *l. 21. C. de fideiuss.*

XC III.

Et licet à fideiussore solidum creditor fuerit consecutus, actionesq; ipsi cesserit, non tamen possunt in solidum exerceri. Iniquum enim erit alterum propterea onerari, quod non fuerit prior conventus, & sic prior quoq; solverit.

XC IV.

Non indistinctè tamen & semper hoc beneficium fideiussoribus competit, sunt enim casus quibus iis denegatur:

D

gatur:

gatur: ut i. Si ei renunciarent tunc enim eo uti amplius illis non est integrum *arg. l. 29. ff. de Pact.*

XCV.

Illa autem renunciatio quomodo fieri debeat non satis constat, volunt enim quidam sub generali renunciatione hoc beneficium quoque comprehensum esse, à quibus nos cum *Hering. de fidei. c. 27. part. 3. n. 21.* & aliis discedimus, & specificam huius beneficii renunciationem exigimus: Cui consentit *Ius Saxon. Const. Aug. part. 2. const. 17.*

XCVI.

Secundo; huic beneficio locus non est, neque is eo fruitur, qui dolosè factam fideiussionem negat, idque in odium mendacii *Myns. 2. obs. 15. Vasq. controu. 33. n. 16.*

XCVII.

Tertiò non gaudent hoc beneficio fideiussores si cessio creditori sit futura damnosa. Esset enim iniquum illud creditorem præstare quod cum suo maximo dispendio fieret *arg. à contrario sensu l. 38. ff. de Eviçt.*

XCIIIX.

Sed quid dicemus si culpa creditoris factum sit, quominus actiones fideiussori cedi possint. Et rectè ab agendo repellitur creditor neque opus habet fideiussor ut solvat *l. 95. §. 11. ff. de Solur.*

XCIX.

Antequam ad alia transeamus de tempore cedendæ actionis aliquid adjiciendum est: Et distinguemus ex *l. 76. ff. de Solur.* aut enim pactum intervenit de actionibus cedendis in ipsa solutione, aut ante eam, aut non intervenit. Si intervenit rectè post solutionem petitur actionum cessio, si vero non, locus huic petitioni non est, quod per solutionem actio penitus sit sublata *d. l. 76. l. 39. ff. de fideiuss. l. 11. C. ead.*

C. Ha-

C.
Haftenus de ratione & modo cedendi actum, uti & de personis non rectè cedentibus, & quibus non rectè ceditur; Actiones quoq; cessione exemptas ex parte enumeravimus; Nunc porrò de effectu cessionis agendum. Vbi primò in considerationem venit, quænam actio ex cessione transferatur: Num directâ, an Vtilis?

CI.

In quo interpretes non satis conveniunt, & ad unum omnes ferè sunt in ea sententia, sicut supra diximus: Mandatis actionibus & cessionibus, cessionarium posse agere directâ actione nomine cedentis, & utili proprio nomine. Et utramq; illam & directam & utilem esse ex mandato cessione & sic differentiam inducunt mandatarum & cessionum actionum, quod tamen fieri non debere supra probavimus *ih. 16.*

CII.

Illud sanè ultrò largimur cessionibus actionibus habere cessionarium exercitium directæ actionis, quam institueri nomine cedentis debet. Ipsam enim directam habere non potest, quippe quæ non egreditur personam primi-contrahentis. Utilem vero vi hujus cessionis ipsi competere negamus.

CIII.

Cum enim voluntas hominis aut ejus factum non tribuat actiones utiles, sed ex solâ juris autoritate, æquitate suadente, (ut supra innuimus) concedantur; utiq; ex cessione quoq; sive mandato (ubi factum hominis est necessarium,) non competet.

CIV.

Liquet ex eo quoq; quod quis id transferre non possit, quod in sua potestate non habet; Cedens vero utilem

actionem non habet. Cum enim suo nomine habeat directam, utilis penes ipsum eadem ratione esse nequit: Concurrere quippe illæ in una & eadem persona, ita ut utraq; nomine proprio competat, non possunt. Evin-
cunt idem *l. 1. C. de mag. conveniend. l. 2. C. de contr. Jud. tut. l. 18. C. de leg.* qui textus satis perspicuum reddunt, ex cessione non esse utilem actionem.

CV.

Utilis ideoq; actio cum ex cessione non transfret, illam tamen dari interdum æquitas postularet, factum est, ut quod hic hominis facto deesset, suppleret Imperator D. Pius *l. 16. ff. de pact.* Quæ quamvis in casu venditæ hæreditatis loquatur, tamen ad alios casus illam extendi posse & extensam esse, ex multis alijs locis patet. Atq; ita apparet ex cessione per se consideratâ transferri directæ exercitium, non vero utilem actionem.

CVI.

An vero alia aliam tollat quæstionis est: Ut si quis salvam adhuc habeat, directam, ad utilem nihilominus intentandam possit procedere? *Donellus & alij in l. 1. C. de O. & A.* in subsidium solum datam utilem contendunt; Quibus tamen subscribere non possumus, moti præcipue *l. 55. ff. de procurat. & d. l. 1. C. de O. & A.*

CVII.

Nihil hanc nostram sententiam impedit, quod directæ & utilis in unâ personâ concurrere nequeant, & sic competente unâ alteram expirasse necesse sit: Illud enim obstaculum remotum censemus, cum cessionarius utili actione proprio nomine, & directâ nomine mandantis experiatur. Et cur statim auferretur ipsi potestas eligendi, qua actione experiri velit, cum sæpè pinguius ius constitutum sit in actione utili; Multis enim
casu

casibus vtilem actionem intendens maioribus commo-
dis afficitur, quam directam.

CIX.

Illud hoc loco notandum, principali actione cessa,
accessoriam quoque transire, *per. l. 6. cum. l. seq. C. de O. & A. l. 6. ff. de her. vend.* Intellige autem accessoriam, quæ ipso
iam actu principali adiacebat, non quæ demum post ces-
sionem, virtute directæ actionis competere capit; Illa
enim principali cessâ non transit, quippe quæ nondum
existerat, sed denuò adhuc cedenda est, si ea agere velis.

CIX.

Hæc tamen sic vera accipe, si conventionem præce-
dente actio transferatur, aliud enim est, si lex ipsa princi-
palem transferat, ut in fideicommissario, accessoria pe-
nes hæredem remanet, nec prius competit, quam præsti-
ta ab hærede fuerit. *l. 73. ff. ad Sc. Trebell. l. 21. ff. de fideiuss.*

CX.

Translatis in hunc modum actionibus, illæ non oti-
osæ sunt penes cessionarium, sed omnia ei tribuunt iura,
quæ cedens antea habuit. Ea verò potissimum cum in
duobus consistant, in Liberando scilicet quoquo modo
debitorem, & Exigendo debitam quantitatem, dubium
non est, quin iis vi hujus mandati cessionarius uti possit.

CXI.

Proinde, cum potestatem liberandi habeat debito-
rem, perinde habetur, quando debitor ei solvit, ac si cre-
ditori solvisset, quia eius voluntate solvit *l. 49. ff. de solut.*
Insecuta etiam transactio, aut pactum cum debitore ini-
tutum, excludit cedentem agere volentem, & debitorem
tutum reddit exceptione doli, *l. 16. ff. de pact.*

CXII.

Exigendi quoque potestas cessionario competit.

D 3

Cum

Cum enim in ipsum translata sit actio, potestas persequendi in iudicio, quod sibi debetur, omnimodo concessa quoque est, siquidem, ut liquet ex definitione Actionis, Illa nihil aliud est, quàm ius persequendi in iudicio quod sibi debetur; Et quidem contra invitum etiam, siquidem iudicia (in quibus persequitur vnusquisq; suum *pr. Instit. de act.*,) in invitum redduntur *l. 83. §. 1. de V. O.* Quin & ex eo liquet, quod invito debitore possit fieri cessio, ideoque actio necesse aduersus invitum uti poterit.

CXIII.

Exactio autem hæc non omnimodò libera, sed suis conclusa est terminis. Quippe non licet quicquam exigere ultra exsolutam precij quantitatem. Cum enim sæpissimè quis actionem suam venderet minori precio, eâ de gratiâ, quod dubium litis eventum expectare nollet, factum est, ut inuenirentur redemptores litium, qui partem eius, quod in actione erat, redimerent, totumq; deinde exigere vellent. Illi fraudi & iniuriæ alienorum bonorum Imperator Anastasius obviare voluit & constituit, ut ultra solutarum pecuniarum quantitatem & usurarum actiones exerceri non permitterentur *l. 22. C. mand. ibid. ad ipsam tantummodo solutarum pecuniarum. C. c.*

CXIV.

Nec tamen perpetuum id esse voluit, sed quasdam exceptiones subiecit, ubi totum exigere permissum est, parte tantum soluta pro actione, nimirum cum cohæres sibi invicem cedunt actiones; vel quando possessionis tuendæ causa acceperit quis cessionem: aut si nomen in solutum sit datum: & denique quando inter legatarios & fideicommissarios cessio celebratur. *d. l. 22.*

CXV.

Idque non sine summis rationibus ita constitutum est

15.
est his quatuor casibus; Quapropter idem ad alios simi-
les casus posse extendi non dubitamus: Quin potius con-
firmamur ab ipso Imperatore in d. l. 22. in verbis: nulla enim
tali ratione intercedente & in fin. verb: tam pro exceptis & spe-
cialiter enumeratis quam alijs causis.

CXVI.

Illud specialiter ad debitoris commodum pertinet,
ut si pars pretij per actionem cessi ab ipso sit exsoluta, re-
siduum penes illum remaneat & ipsius lucro cedat. Im-
perator enim Anastasius beneficium debitoribus indul-
gere voluit odio redemptorum litium: Illud plenius in-
terpretatus est Iustinianus, & superfluum illud, inutile ef-
se ex utraq; parte voluit, neq; ei qui cessit actiones neq; ei,
qui eas suscipere curavit, aliquid lucri vel fieri vel rema-
nere, vel aliquam contra debitorem, vel res ad eum perti-
nentes, esse utriq; eorum actionem, ut sunt verba Impe-
ratoris in l. ult. §. 1. sub fin. C. mand.

CXVII.

Circa exactionem ulterius & illud notandum, non
posse eam institui, nisi prius vera & actualis solutio acces-
serit in redimenda actione, aut si quid simile huic I Cti
reputant, d. l. 22. in verb. solutarum & l. seq. §. 1. vers. re ipsa per-
solvit. Cui quidem cōmuniter Dd. subscribunt; Id tamen
non apud omnes in confesso est unde nimirum peten-
da sit probatio factæ solutionis? Sola enim confessio ce-
dentis aut cessionarij, nullam hic inducet fidem; Testes
itaq; aliaq; certa argumenta & signa hic necessaria esse
defendemus cum *Parladorio lib. 2. rer. quotidian. part. 3. §. 4.
n. 13. & 14.*

CXVIII.

Spectat præterea ad exactionem, ut sciamus cuius-
nam sit periculum nominis cessi, cedentis an cessionarij?

Eg

Et cum regulariter ad commodum cessionarij fiat cessio,
unde & procurator in rem suam dicitur, eum quoq; in-
commodum & sic periculum nominis cessi sequi con-
cludimus. Cum quo faciunt textus expressi in *l. 74. §.*
ult. ff. de Eviēt. l. 4. ff. de har. vend. l. 96. §. 2. de solut. l. 17.
in fin. de petit: hered.

CXIX.

Dolus tamen si actui cessionis intervenerit tunc ces-
sionario nihil metuendum est periculi: cogitur enim
præstare dolum, qui nomen cessit. *arg. l. 22. §. 2. ff. solut.*
marrim. Sicut & tum absq; periculo est cessionarius, quan-
do convenerit quod debitor non solum verum nomen,
sed & bonum, ut vocant, præstare debeat, quod colligi-
tur ex verbis *l. 45. §. pen. ff. mand. l. 4. cum l. seq. de hered.*
vend.

CXX.

Ad effectum quoq; cessionis, & naturam exactionis
pertinet hæc quæstio; Vtrum privilegio quod cedens ha-
bebat, gaudeat quoq; cessionarius? Nos relicta *Donell. ad*
l. 1. C. de O. & A. n. 49. sententia, distinguentis inter actio-
nem directam & utilem; Et directâ institutâ competere
privilegia, secus vero in utili; Arbitramur: ut si realia sint
privilegia, quoniam illa rem ipsam afficiunt, rectè transe-
ant in cessionarium, iisq; uti possit; sin personalia, cum
illa certam comitentur personam, eâq; non egrediantur.
§. sed & quod Inst. de I. N. G. & C. cessionario non compe-
tant *arg. l. 42. ff. de adm. tut.*

CXXI.

Consequens iam est, ut & illam hic excutiamus quæ-
stionem, cum jus exactionis aliquo modo tangat; An ni-
mirum exceptiones quæ cedenti obstant, eadem & cessi-
onario objici possint? Distinctione res expedienda erit
quæ

quæ continetur in *l. 7. ff. de except.* Aliæ enim sunt exceptiones in rem, quæ rei coherent, & radicem obligationis tangunt, & has cessionarius quoq; pati cogitur. Aliæ sunt in personam, & rursus distinguendum: Vtrum quis directam, an verò utilem actionem intentarit; Si directâ experiatur, obstabit exceptio; si vero utili, iterum subdistingue; Vtrum cessio sit ex causa lucrativa an vero onerosa. Vbi lucrativâ; exceptione personali repellitur. *l. 4. §. 29. ff. de doli mal. except.* Vbi onerosa, non obstat exceptio cedentis. *d. l. 4. §. 28.*

CXXII.

Iura illa in cessionarium translata quomodo sese habeant persecuti sumus, restat & illud videre, num cedens in agendo possit impedire cessionarium? Id quod operæ pretium erit inquirere, cum enim actio directâ penes cedentem salva remanserit, eam quatenus intentare possit, videndum: Et sanè mirè hic variant Dd. nos sepositis eorum commentis variis, statuimus; Cedentem exactionem cessionarij inhibere posse, nisi res integra esse desierit, id est, nisi unum ex tribus istis in *l. 3. C. de novat.* comprehensis intervenerit, ut sic appareat cessionarium uti suo iure voluisse.

CXXIII.

Inter tria autem ista primum est: Si lis sit contestata, in iudicio enim litem contestando quasi contrahimus, *l. 3. §. 11. de pecul.* & litem contestatione delegatio facta est, quæ ius primi creditoris funditus extinguit *l. 11. ff. de novat.* Novam quoq; per litem contestationem acquirimus causam iudicati, quæ semel quæ sita invito adimi non potest *l. ult. ff. de pact.*

CXXIV.

Sic quoq; ubi debiti pars soluta est, res integra esse

E

desi-

definit. Qui enim debitorem convenit de solutione,
jure suo ipsum uti velle, & ipso actu uti, quis negarit? Et
debitor partem cessionario solvendo eum pro vero cre-
ditore agnoscit, ut & hic delegationem intervenisse iure
dici possit.

CXXV.

Denunciatio quoque facta facit, ut irritum reddatur
jus agendi cedenti, *d. l. 3.* Ad hoc ut efficax sit, sufficit, si
simpliciter sit interposita, Causam enim addi (quod qui-
busdam placet) non necessarium esse putamus; Quod de-
nunciatio in iure nostro sæpius pro prohibitione accipi-
atur *§. sunt autem Inst. de Interd. l. denunciasse 17. ff. ad L. Inl.
de Adult. Panciroll. lib. 3. var. lect. c. 22.* Prohibitione au-
tem solutionis facta, expectare debet debitor, donec in
iudicium causa deducta fuerit; sicque in secuta citatione
(quæ inter alia requisita & causam ex placito *Dd.* contine-
re debet) prohibitionis causa innotescet.

CXXVI.

Illud pulchrè notandum etiam si unum ex istis tri-
bus in *l. 3.* comprehensis intervenerit, si tamen pacto ad-
jecto non steterit cessionarius, rectè cessionem revocari,
& salvum ius agendi tribui cedenti. *Myns. 3. obs. 96.*

CXXVII.

Scientia factæ cessionis debitori aliunde obveniens,
non potest impedire solutionem aut iura evertere credi-
toris. Cum enim denunciationem *l. 3. C. de Novat.* ex-
presse requirat, ea quoque intervenire debet *arg. l. 8. C. de
Evict.*

CXXIIX

Postremo illud videndum, quo pacto cessa actio pe-
rimatur: Et ponamus duos casus, aut decedit cedens
aut cessionarius. Cedens, aut hærede relicto aut non hære-

15.
herede relicto. Si prius, actionem cessionarius rectè in-
stituet, & quidem ex persona hæredis, sin postèrius dire-
cta actio penitus extinguitur nisi lis ante obitum credito-
ris sit contestata, Vtili tamen tum experiri poterit l. 1. C.
de O. & A.

CXXIX.

Mortuo vero cessionario omnino jus agendi transit
in hæredem eius, quod quamvis olim in solo venditio-
nis casu receptum, tamen ad alios etiam Iustinian.
extensum voluit arg. l. 33. C. de do-
nat.

SOLI DEO GLORIA.

*Ad Prestantissimum nec non Doctis-
simum*

Dn. RESPONDENTEM, AMI-
micorum integerrimum.

AVGVSTE, flammæ ingenii tui
Vidit micantes ut PATER, optimis
Mox te Magistris, qui per altos
Aonidum viridesq; saltus
Perducerent, commisit; ut impiger
Haurire posses fontibus ex iis
Haustus amatos, fodit acri
Quos pede victor equus Chimæra.

E 2

Sedi

1771.
Sed nec PARENTEM spes ea (mortuum
Quamvis) fefellit: Socraticas enim
Perdoctus artes, & Sophorum
Dogmata non tamen acquiescis.
Nec Musa ponit laudibus hic tuis
Metas, sed amplam nectit adorem,
Dum furis ex imo recessu
Non sine laude referre multa
Te cernimus. Sed pergito, pergito
AUGVSTE, tandem non sine gloria
Clarebis Eoo à cubili
Solis, ad Hesperios recessus.

M. Henricus Iulius
Scheurl.

F I N I S.

Helmstedt, Diss; 1622-36

ULB Halle 3
004 548 183

f

sb.

VDA7

DISPUTATIO IURIDICA ¹⁶²⁴
De
CESSIONE ACTIONVM
QVAM

15
M
12
4-

DEO Opt. Max. annuente
SVB PRAESIDIO
Clarissimi & consultissimi viri,
DN. HENRICI Schmerhem /
I. V. D. & in hac Inclyta Iulia professoris
publici & ordinarij Praeceptoris & fautoris
plurimum obseruandi

(4/2)

Publica disquisitioni subiicit.
Ad diem 20. Novembr.
AVGVSTVS Stisser Halâ-Saxo.

HELMÆSTADI,
Typis hæredum IACOBI LVCI,
—
clō lō c XXIV.

15.

